

Digital strategi for barnehager, skoler og SFO i Lillestrøm kommune

Innholdsfortegnelse

1	Strategiens hovedmål	3
2	Barnehage, skole og SFO i digital utvikling	5
2.1	Sentrale begreper.....	6
3	Digital praksis, kompetanse og læringsressurser i barnehagen	8
3.1	Digital praksis i barnehagen	8
	Ambisjoner.....	8
	Tiltak	8
3.2	Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen.....	9
	Ambisjoner.....	9
	Tiltak	9
3.3	Digitale læringsressurser i barnehagen.....	10
	Ambisjoner.....	10
	Kvalitet og tilbud	10
	Likeverdig tilbud	10
	Tiltak	11
4	Digital praksis, kompetanse og læringsressurser i skolen	12
4.1	Digital praksis i skolen.....	12
	Ambisjoner.....	12
	Bruk digitale ressurser når det er hensiktsmessig	12
	Involvere elevene i skolens digitale praksis	13
	Digitale ferdigheter – Prioriter opplæring i digital dømmekraft	13
	Plan for digitale ferdigheter “Læring med, i og om IKT i Lillestrømskolen”	13
	God dialog med foresatte om skolens digitale praksis.....	13
	Kunstig intelligens i Lillestrømskolen	14
	Digitalveilederrollen.....	14
	Tiltak	14
4.2	Profesjonsfaglig digital kompetanse i skolen.....	15
	Ambisjoner.....	15
	Kompetanseutvikling	15
	Tiltak	16
4.3	Digitale læremidler og læringsressurser i skolen	16
	Ambisjoner.....	16

	Anskaffelser av digitale læremidler.....	16
	Kvalitet og tilbud	17
	Likeverdig tilbud	17
	Tiltak	18
5	Digital praksis og kompetanse i SFO.....	19
	Ambisjoner.....	19
	Bruk av digitale verktøy og læringsressurser i SFO.....	19
	Kompetanse hos SFO-ansatte for å jobbe med digital dømmekraft og nettvett..	19
	Tiltak	19
6	Den digitale grunnmuren	21
6.1	Digital Infrastruktur i barnehager, skole og SFO	21
	Ambisjoner.....	21
	Digitale enheter i barnehage.....	21
	Digitale enheter i skole.....	22
	Digitale enheter i SFO	23
	Forvaltning og drift av infrastruktur ved hjelp av mobil brukerstøtte	23
	Tiltak	23
6.2	Digitale løsninger og behandling av data	24
	Ambisjoner.....	24
	Kommunikasjonsplattformer og administrative systemer	24
	Personvern og informasjonssikkerhet i innkjøp og bruk av digitale tjenester	24
	Trygg dialog, dokumentasjon og deling av data om barn og elever	25
	Tiltak	26
7	Referanser.....	27

1 Strategiens hovedmål

Lillestrøm kommune har laget en egen digital strategi for barnehager, skoler, spesialskoler, voksenopplæring, kulturskole og SFO. Strategien skal gi tydelige rammer og støtte for ledere og deres ansatte for å bruke ny teknologi og digitale verktøy i opplæringen. Den skal også hjelpe dem med å følge kravene til sikkerhet og personvern for barn og unge.

Den nasjonale strategien legger frem fem hovedmål med strategien. Den digitale strategien for barnehager, skoler og SFO i Lillestrøm kommune følger samme hovedmål som i den nasjonale strategien:

1. Elevene i skolen skal utvikle digital kompetanse i tråd med læreplanverket. Barnehagenes digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring i tråd med rammeplan for barnehagen.
2. Ansatte i barnehager, skoler og SFO skal ha profesjonsfaglig digital kompetanse til å oppfylle intensjonene i rammeplanene for barnehage og SFO og læreplanverket i skolen, med en kunnskapsbasert tilnærming.
3. Alle barn, unge og voksne har inkluderende, trygge og gode digitale miljøer i barnehager, skoler og SFO.
4. Den digitale grunnmuren og tilgangen til digitale løsninger er bærekraftig, av god kvalitet og bidrar til et likeverdig barnehage- og opplæringstilbud i hele kommunen.
5. De digitale tjenestene og informasjonsforvaltningen i barnehage- og skolesektoren har barn, elever, ansatte og foreldre i sentrum og blir utviklet som sammenhengende tjenester.

Strategien er skrevet av rådgivere fra Oppvekst, IT og Innovasjon og digitalisering i samarbeid med representanter fra skoler, barnehager og SFO. Strategien har vært på høring i september/oktober 2025. Høringsrunden inkluderte innspill fra barnehagestyrere, rektorer, SFO-ledere, fagforeninger, SU og FaU for skole og barnehage.

Strategien må sees i sammenheng med handlingsplan for digitalisering av barnehager skoler og SFO i perioden 2026-2035.

Strategiens ambisjonsnivå og tiltakene som foreslås i handlingsplan er tilpasset kommunens økonomiske situasjon. Tiltak som beskrives i strategi og handlingsplan skal løses innenfor eksisterende økonomiske rammer. Noen av tiltakene som skisseres krever imidlertid omprioritering av ressurser.

2 Barnehage, skole og SFO i digital utvikling

Barn og unge vokser opp med digitale løsninger som en del av hverdagen. Digitalisering påvirker hvordan vi forholder oss til hverandre og deltar i samfunnet. Det er viktig for barn og unge å utvikle digital kompetanse for å fungere godt i en digital verden. Barnehager og skoler spiller en viktig rolle i å gi denne kompetansen.

Regjeringen har lansert en digitaliseringsstrategi med mål om at Norge skal være det mest digitaliserte landet i verden innen 2030. For å nå dette målet, må den digitale utviklingen være trygg, spesielt for barn og unge. Dette krever kunnskap og kompetanse hos de ansatte i skoler og barnehager. Debatten om skjermbruk blant barn og unge krever en nyansert tilnærming til digitaliseringen av barnehager, skoler og SFO.

Skjermbrukutvalget påpeker at digitale verktøy i barnehagen alltid skal brukes sammen med ansatte og med pedagogisk intensjon. Skjermbrukutvalget viser også til at forskning ikke finner positive sider ved skjermbruk de yngste barnas utvikling, og utvalget mener skjermbruk bør sterkt begrenses for barn under to år. Barnehagens digitale praksis skal bidra til lek, kreativitet og læring. Digitale verktøy skal støtte barns læreprosesser og oppfylle rammeplanens føringer for et allsidig læringsmiljø (Utdanningsdirektoratet, 2017b). Digital aktivitet skal ikke erstatte lek, fysisk aktivitet eller sosialt samvær i barnehagen.

Gode digitale ferdigheter er viktig for elevers læring på skolen. Digitale verktøy gir muligheter for individuelle tilpasninger og økt faglig aktivitet. Opplæringen i Lillestrømskolen følger opplæringsloven og læreplanen Kunnskapsløftet (LK20), hvor digitale ferdigheter er en av fem grunnleggende ferdigheter. Sammen med lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter er digitale ferdigheter en forutsetning for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv. Dette innebærer at skolene er forpliktet til å arbeide med å utvikle elevenes digitale ferdigheter, og kan ikke velge dette området bort. Samtidig er det behov for en målrettet, pedagogisk, didaktisk og kritisk bruk som balanserer godt mellom digitale og analoge læremidler, ressurser og verktøy i skolen. Teknologi og trykte læremidler gir læreren mulighet til å variere undervisningen. Digitale læremidler skal bidra til økt læring, og elevene skal være produsenter av digitalt innhold, ikke passive konsumenter. Forskning viser at læringseffekten av skjermbruk avhenger av hvordan skjermen brukes som læringsmedium (NOU 2024: 20)

Læreren spiller en nøkkelrolle i elevenes læring med digital teknologi. I Lillestrømskolen skal metodefrihet stå sterkt, da læreren kjenner sine elever best. Barnehageansatte bør også ha frihet til å velge digitale verktøy innenfor rammeplanen. Strategien skal støtte ledere i skole, SFO og barnehage, med å utvikle de ansattes kompetanse slik at de kan ta gode og kunnskapsbaserte valg.

2.1 Sentrale begreper

I dette dokumentet bruker vi begrepene digitale *verktøy*, digitale *læremidler* og digitale *ressurser*.

Digitale verktøy omhandler digitale programvarer som ikke hovedsakelig er utviklet for pedagogiske formål og læringsarbeid. Eksempler på slike program er tekstbehandlingsprogrammer og videoredigeringsprogrammer. Begrepet **digitalt utstyr** benyttes i omtale av teknisk utstyr som også omfatter bruk av en programvare. Eksempler er 3D-printer og vinylkuttere.

Digitale læremidler er materiell og programvarer som er utviklet for et pedagogisk formål og bruk i læring. Eksempler på slike tjenester er digitale læreverk, Aski Raski eller GeoGebra.

Digitale ressurser omfatter både verktøy og læremidler. Dette dokumentet bruker ofte verktøy, læremidler og ressurser sammen med hverandre, da de ofte henger tett sammen i praksis.

Digitale verktøy og læremidler brukes i skolen av to hovedformål. Det første er å bruke digitale verktøy og læremidler for å lære seg digitale ferdigheter i seg selv, som i LK20 er en av de fem grunnleggende ferdighetene sammen med å kunne lese, å kunne skrive, å kunne regne og muntlige ferdigheter. Det andre formålet er å bruke digitale verktøy og læremidler som midler til å nå kompetansemålene og å øke læringsutbyttet for elever.

Digitale løsninger brukes for å betegne løsninger for kommunikasjon mellom hjem og skole som ikke benyttes til pedagogiske formål eller i undervisning. I enkelte sammenhenger brukes også begrepet **Administrativt system** eller **Oppvekstadministrativt system**. Eksempler på slike er Vigilo, P360, og dialogskjemaer.

Digitale enheter brukes i dette dokumentet som en felles betegnelse på teknologiske redskaper som brukes av ansatte, barn og elever i barnehager og skoler. I Lillestrøm

kommune gjelder dette nettbrett og bærbare PCer. I tillegg bruker barnehager, skoler og SFO **digitale skjermer**. Dette begrepet omfatter både interaktive digitale tavler, og skjermer som kun kan benyttes til å vise innhold fra en tilkoblet enhet.

I dette dokumentet vil alle skoleslag og skoletyper i kommunen betegnes under fellesbegrepene **skole** og **Lillestrømskolen**. I de tilfeller noe kun vil gjelde et spesifikt skoleslag, eksempelvis spesialskolene, vil dette fremkomme eksplisitt i beskrivelsene.

3 Digital praksis, kompetanse og læringsressurser i barnehagen

3.1 Digital praksis i barnehagen

Ambisjoner

- Barnehagenes digitale praksis bidrar til barnas lek, kreativitet og læring i tråd med rammeplanens føringer om et rikt og allsidig barnehagemiljø for alle.
- Barnehagen har god dialog med foreldre om barnehagens bruk av digital teknologi og kan ved behov veilede foreldre i god bruk av skjerm i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger.
- Personalet er aktive med barna når digitale verktøy brukes. Digitale verktøy skal ikke dominere som arbeidsmåte.

Lillestrømbarnehagene skal bruke digitale verktøy for å støtte rammeplanens fagområder og skape et variert miljø hvor barn kan utforske, leke, lære og skape gjennom digitale uttrykksformer. Når digitale løsninger brukes skal bruken ha en pedagogisk begrunnelse og styrke barnas språk, tallforståelse, kreativitet eller motoriske ferdigheter. Skjermbruk skal engasjere barna som aktive og utforskende produsenter, gi leken merverdi og ikke fungere som avlastning.

De ansatte skal ha en bevisst holdning til bruk av digitale ressurser i det pedagogiske arbeidet. Bruk av skjerm skal skje i samspill med en voksen.

Barnehagens digitale praksis bør jevnlig drøftes med barnehagenes FAU (Foreldrenes arbeidsutvalg) og kommunalt foreldreutvalg.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utarbeide tydelige retningslinjer for barnehagens digitale praksis som kan benyttes i dialog med foreldre.

3.2 Profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen

Ambisjoner

- Barnehagestyrere har kompetanse til å legge til rette for inkluderende, trygge og gode digitale miljøer i barnehagen.
- Ledere, barnehagelærere og andre ansatte har god faglig digital kompetanse, som støtter opp om barns lek, utvikling, kreativitet og læring.
- Barnehagene kan utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse til bruk av digitale medier.
- Den digitale kompetansehevingen i barnehagen henger sammen med andre igangsatte kompetansetiltak i barnehagene.

Barnehagestyrene skal legge til rette for inkluderende, trygge og gode digitale miljøer i Lillestrømbarnehagene. Dette betyr at alle barna skal ha like muligheter til å delta i det digitale fellesskapet, uten å oppleve diskriminering eller utestengelse. Det handler også om å beskytte enkeltpersoner fra skadelig innhold og skape en atmosfære der alle kan uttrykke seg fritt og konstruktivt. Videre skal de ansatte i Lillestrømbarnehagene ha god kompetanse i valg og bruk av digitale verktøy i sitt pedagogiske arbeid med barna. For å få til dette er barnehagen avhengig av god veiledning og tilgang til støttemateriell, samt arenaer for erfaringsdeling. En utfordring er at det ikke er nok tid innenfor barnehagens rammer til å bygge kompetanse og dele praksis. Gode kompetansehevende tiltak må tilpasses dette utfordringsbildet.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Styrke barnehageansattes digitale pedagogiske kompetanse med fokus på anvendelse i barnehagens kjerneaktiviteter.
- Benytte eksisterende nettressurser og digitale kurs for kompetanseheving i digital praksis i barnehage.
- Vurdere videreutdanning innen digital kompetanse i barnehagen i tråd med ny forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

3.3 Digitale læringsressurser i barnehagen

Ambisjoner

- Ansatte i barnehagene har tilgang til gode digitale læringsressurser som fremmer aktivitet og gir merverdi til barnas lek og læring.
- Digitale læringsressurser og løsninger for barn med spesielle behov skal velges og tilpasses for å sikre barnets beste og gi et likeverdig opplæringstilbud.
- Alle digitale læringsressurser og løsninger vurderes og forvaltes for å sikre barnas personvern og informasjonssikkerhet, og oppfyller kravene til universell utforming.

Barnehagene i Lillestrøm kjøper inn og bruker digitale verktøy- og læringsressurser til bruk med barna. Dette er ressurser som kan brukes frittstående eller inngå i en helhet. De kan brukes til å jobbe med å realisere områdene i rammeplanen alene eller sammen med annet materiale som benyttes sammen med barna i barnehagen.

Kvalitet og tilbud

God kvalitet på digitale læringsressurser er viktig for å kunne jobbe godt med de ulike fagområdene i rammeplanen. I Lillestrøm kommune skal kvalitetssikring av digitale læringsressurser for barnehage skje gjennom et appråd. Tilbudet av apper og programmer skal dekke barnehagenes behov og sikre et bredt utvalg av standard læringsressurser, samt tilpassede ressurser for førskolebarn og til bruk i språkgrupper.

Ansatte og foreldre bør ha tilgang til informasjon om hvilke læringsressurser som er godkjente i Lillestrøm kommune og kvalitetsvurderinger apprådet gjør. For å sikre åpenhet bør denne informasjonen også være tilgjengelig på kommunens innbyggerportal.

Likeverdig tilbud

Alle barn har rett til tilpasset hjelp og opplæring utfra sine behov. Apprådet skal vurdere hvorvidt appene og programmene sikrer tilfredsstillende barnehagetilbud for barn med særskilte behov. Vurderingene skal sikre at det finnes gode og trygge digitale ressurser for alle grupper.

Universell utforming er en grunnleggende forutsetning i utviklingen av et inkluderende samfunn. Alle, uavhengig av evner eller funksjonsvariasjoner, skal ha like muligheter til å delta i samfunnet og bruke offentlige digitale tjenester. Lillestrøm kommune skal etterstrebe å tilby barn i barnehage universelt utformede tjenester.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utvide barnehagenes tilbud av læringsressurser for å være i tråd med kvalitetsplaner og styrke det ordinære barnehagetilbudet.
- Videreføre apprådet for barnehage
- Gi ansatte enklere oversikt over tilgjengelige digitale løsninger for Lillestrømbarnehagene.
- Effektivisere kvalitetssikring av digitale læringsressurser ved deltakelse i interkommunale samarbeid.

4 Digital praksis, kompetanse og læringsressurser i skolen

4.1 Digital praksis i skolen

Ambisjoner

- Skolen bruker digitale løsninger og medier basert på kunnskap, som bidrar positivt til elevenes læring.
- Elevene utvikler digitale ferdigheter som hjelper dem å mestre livet, bli aktive samfunnsborgere og få relevant kompetanse for fremtiden.
- Skolen involverer elevene i den digitale praksisen ved å la dem medvirke i valg av innhold, arbeidsmåter og metoder.
- Den digitale praksisen ivaretar ansattes og elevers personvern og elevenes rett til et trygt skolemiljø.
- Skolen har god dialog med foreldre om mål og rammer for bruk av digital teknologi.

Ny teknologi endrer måten vi lever og jobber på, samt hvilke ferdigheter vi trenger i fremtiden. Dagens barn og unge vil møte et samfunn og arbeidsliv der teknologi utvikler seg raskt. Elever i Lillestrømskolen må derfor lære om teknologiens muligheter, begrensninger og etiske problemstillinger. Dette krever at ansatte i Lillestrømskolen kan vurdere og bruke teknologi på en forsvarlig måte som fremmer læring. Forskning viser at digitale verktøy gir best effekt når de er en integrert del av læringen, og ikke bare som et tillegg (NOU 2024: 20; Utdanningsdirektoratet, 2022).

Bruk digitale ressurser når det er hensiktsmessig

Ansatte i Lillestrømskolen skal ha tilgang til både digitale og analoge læremidler, og ha nødvendig kompetanse til å bruke dem effektivt i undervisningen. Læreplanen legger føringer for at undervisningen skal skje både analogt og digitalt, og det må legges til rette for dette med tanke på utstyr og tilgangen til læremidler.

Bruk av teknologi i undervisningen kan gjøre skolen mer relevant og variert, som videre kan øke elevenes motivasjon og læringsdriv. I Lillestrøm skal lærerne bruke digitale ressurser for å variere og tilpasse undervisningen ut fra elevenes forutsetninger og behov. Det er lærerne som kjenner sine elever best, og er best

kvalifisert til å vurdere hvordan de bør legge opp undervisningen. Lærerne skal gjøre pedagogiske og didaktiske vurderinger av når det er hensiktsmessig å bruke analoge eller digitale ressurser, samt å sikre en god balanse mellom bruken av dem.

Involvere elevene i skolens digitale praksis

Elevene har rett til å medvirke i alt som gjelder dem selv, og skolen skal sørge for at de får påvirke og reflektere over egen læring. Bruk av digitale ressurser er en del av opplæringen, og elevene skal gradvis lære å reflektere over hvordan de lærer best. Skolen skal legge til rette for at elevene får være med på å vurdere hvilket innhold, arbeidsmåter, metoder, læringsstrategier, vurderingsformer og digitale verktøy som skal benyttes i læringsarbeidet.

Digitale ferdigheter – Prioriter opplæring i digital dømmekraft

Lillestrømskolen skal jobbe systematisk for å utvikle elevenes digitale dømmekraft. Digital dømmekraft handler om å forstå og følge regler for personvern og sikkerhet på internett, samt å vise etisk refleksjon i digital samhandling. Undervisningen må ikke kun begrenses til kildekritikk, men også gi elevene kunnskap om nettvett, personvern, opphavsrett og etikk. God digital dømmekraft er essensielt for å kunne delta aktivt i det demokratiske samfunnet.

Plan for digitale ferdigheter “Læring med, i og om IKT i Lillestrømskolen”

For å sikre god digital praksis, har Lillestrømskolene laget en plan for opplæring av elevenes digitale ferdigheter fra 1. - 10. trinn. Planen skal sikre progresjon og sammenheng både innenfor og på tvers av fag. Planen, kalt «*Læring med, i og om IKT i Lillestrømskolen*» er utarbeidet av og for ansatte i Lillestrømskolen. Planen operasjonaliserer kompetansemålene for bruk av digitale verktøy og læremidler i Kunnskapsløftet. Planen inneholder aktiviteter og digitale ressurser som lærerne kan bruke i opplæringen, og skal bidra til mer likeverdig digital opplæring på tvers av kommunens skoler.

God dialog med foresatte om skolens digitale praksis

Et godt samarbeid hjem-skole er avgjørende for å styrke elevenes læring og utvikling, og opplæringen skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet. Skolen har et ansvar

for å tilrettelegge for en åpen og tillitsfull dialog om sin digitale praksis. Foreldrene må kunne stille spørsmål og diskutere med skolen, men samtidig respektere skolens pedagogiske vurderinger om hvordan skolen skal ivareta elevenes læring og læringsmiljø. Skolens digitale praksis kan drøftes i foreldrenes arbeidsutvalg (FAU), på foreldremøter og i andre samarbeidsarenaer mellom skole og foreldre.

Kunstig intelligens i Lillestrømskolen

Kunstig intelligens (KI) er integrert i mange digitale tjenester og utvikles for stadig flere bruksområder. Elever i Lillestrøm kommune skal ha en likeverdig tilgang til å utforske kunstig intelligens. Dette krever at lærere og skoleledere vet hva KI er og hvordan det kan brukes i opplæringen. Elever og ansatte skal være i stand til å vurdere kritisk hva slags innhold som er skapt av KI. I tillegg er det behov for bevisstgjøring av regelverk og etiske vurderinger ved bruk av KI både for elever og ansatte i skole. KI-løsningene som tilbys elever skal ivareta elevenes personvern og sikkerhet.

Digitalveilederrollen

Hver skole i Lillestrøm kommune skal ha en digitalveileder som har et overordnet ansvar og oversikt for skolens digitale praksis. Digitalveileder kan bistå i arbeidet med å øke kompetanse og bruk av digitale verktøy for alle ansatte på sin skole.

Digitalveiledere skal jobbe med digital organisasjonsutvikling og trygging av digitale arbeidsprosesser blant ansatte på skolen. Digitalveileder kan være skolens kontakt inn mot brukerstøtte. Digitalveilederrollen må ses i sammenheng med andre tiltak for å heve den profesjonsfaglige digitale kompetansen på skolene.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utarbeide retningslinjer for skolens digitale praksis.
- Sikre god informasjon til foresatte om skolens digitale praksis.
- Implementere en trygg teknisk løsning for bruk av KI i skolen.
- Redefinere og avgrense digitalveilederens oppgaver og rolle i skolen.
- Videreutvikle IKT-planen slik at den blir mer relevant i all opplæring i fag ved å sikre bredere involvering av lærere.

4.2 Profesjonsfaglig digital kompetanse i skolen

Ambisjoner

- Lærere har kompetanse til å vurdere når digitale eller analoge verktøy er best egnet for å støtte og videreutvikle elevenes læring.
- Lærere kan bruke digitale verktøy på en måte som fremmer elevenes læring.
- Skolen har et profesjonsfellesskap som støtter nyskaping, utforskning og nysgjerrighet for teknologi.
- Skolen legger til rette for inkluderende, trygge og helhetlige digitale læringsmiljøer.

Kompetanseutvikling

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK20) er forskrift til opplæringsloven og styrer innholdet i opplæringen. LK20 består av en overordnet del med verdier og prinsipper for grunnopplæringen, samt læreplaner og fag- og timefordelinger. LK20 legger føringer for hvordan skolen skal jobbe med å utvikle elevenes grunnleggende ferdigheter i ulike fag og tverrfaglige temaer. Digitale ferdigheter er en av disse grunnleggende ferdighetene.

Den raske teknologiske utviklingen øker behovet for kontinuerlig kompetanseutvikling. Skolene må tilrettelegge for systematisk utvikling av lærernes digitale ferdigheter for å videre kunne fremme digital kompetanse blant elever. For at lærere i grunnskolen skal kunne benytte digital teknologi på en pedagogisk, relevant og forsvarlig måte i opplæringen, trenger de kompetanse innen en rekke områder, også kalt profesjonsfaglig digital kompetanse (NOU 20: 2024). Dette handler om å integrere digital læringsteknologi med det pedagogiske, fagdidaktiske og administrative arbeidet på skolen. Skolene må investere i videreutdanning og kompetanseutvikling for lærerne, slik at de kan holde seg faglig oppdaterte. En utfordring i norsk skole har vært at ansvaret for digital kompetanse ofte har falt på den enkelte lærer. Et sterkt profesjonsfellesskap er viktig for en mer enhetlig praksis. Arbeidet med digitale verktøy bør derfor være en prosess hvor lærerne oppfordres til å eksperimentere, dele erfaringer og lære av hverandre i trygge omgivelser.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Bruke eksisterende profesjonsfaglige felleskap i og på tvers av skoler for å videreutvikle fagspesifikk bruk av digitale verktøy og læremidler.
- Styrke satsing på digital kompetanse for nyansatte.
- Kartlegge kompetansebehov og iverksette tiltak for kompetanseheving innen bruk av KI i skolen.

4.3 Digitale læremidler og læringsressurser i skolen

Ambisjoner

- Lærere i Lillestrømskolen har tilgang til et godt utvalg læremidler og læringsressurser som gir dem valgmuligheter i sin pedagogiske praksis og sikrer et likeverdig tilbud for elevene.
- Digitale verktøy og læremidler for elever med særskilte behov skal ivareta barnets beste og gi et likeverdig opplæringstilbud.
- Digitale verktøy og læremidler blir kvalitetssikret og forvaltet godt for å sikre elevenes personvern og informasjonssikkerhet, og oppfylle krav i regelverket om universell utforming.

Anskaffelser av digitale læremidler

Skolene kjøper inn og bruker digitale læringsressurser og læremidler i undervisningen. Dette er ressurser som kan brukes frittstående eller inngå i en helhet. De kan alene eller sammen med trykte læremidler bistå med å dekke kompetansemål i læreplanverket.

Lillestrøm kommune skal sikre at skolene har tilgang til et bredt utvalg av digitale læremidler og skal anskaffe og benytte innkjøpsordninger som sikrer størst mulig fleksibilitet for den enkelte skole og som ivaretar lærernes metodefrihet. Innkjøpsordningen må kunne ivareta kommunens vurderinger av læremidlene, slik at det kun tilgjengeliggjøres læremidler som er godkjent av kommunen. Skolene skal selv

kunne velge og kjøpe inn digitale læremidler på egne budsjetter ved å benytte kommunens valgte innkjøpsordning.

Kvalitet og tilbud

Høy pedagogisk kvalitet i digitale læremidler er avgjørende for å sikre god opplæring. Skoleeier har ansvar for at læremidlene innfrir krav i regelverk for personvern, sikkerhet og universell utforming.

I Lillestrøm kommune skal kvalitetssikring av digitale læringsressurser og læremidler for skole skje gjennom et appråd. Tilbudet av apper og programmer skal dekke skolens behov i arbeidet med kompetansemål og sikre et bredt utvalg av tilpassede ressurser for elever med behov for ekstra tilrettelegging. Ansatte og foresatte bør ha god tilgang til informasjon om hvilke digitale læringsressurser og læremidler som er godkjent for bruk i Lillestrøm kommune og hvilke kvalitetsvurderinger apprådet gjør. For å sikre åpenhet om dette bør informasjonen legges tilgjengelig på kommunens innbyggerportal.

Alle kommuner står overfor de samme kravene i vurderinger av digitale verktøy og digitale læremidler. For å effektivisere og samordne kvalitetssikringsarbeidet skal Lillestrøm kommune ved deltakere i apprådet fortsatt delta på interkommunale samarbeidsarenaer. Lillestrøm kommune skal også være en bidragsyter i videreutvikling av nasjonale tjenester for digitale læremidler som for eksempel Læremiddelkatalogen ([Læremiddelkatalogen](#))

Likeverdig tilbud

Alle barn og elever har rett til tilpasset opplæring ut fra sine behov. Apprådet skal vurdere hvorvidt digitale verktøy og læremidler sikrer tilfredsstillende opplæringstilbud for barn og elever med særskilte behov. Vurderingene skal sikre at det finnes trygge og gode digitale verktøy og læremidler som egner seg til bruk på ulike områder i det ordinære tilbudet, spesialpedagogisk hjelp eller individuelt tilrettelagt opplæring.

Universell utforming er en grunnleggende forutsetning i utviklingen av et inkluderende samfunn. Alle, uavhengig av evner eller funksjonsvariasjoner, skal ha like muligheter til å delta i samfunnet og bruke offentlige digitale tjenester. Lillestrøm kommune skal etterstrebe å tilby skoleelever universelt utformede tjenester.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Videreføre apprådet og tilgjengeliggjøre oversikt over tilgjengelige digitale læringsressurser.
- Effektivisere arbeid med kvalitetssikring av digitale læremidler ved deltakelse i interkommunale samarbeid.
- Utforske alternative innkjøpsordninger for digitale læremidler som stimulerer til større utprøving, fleksibilitet og tilpasning i bruk av digitale læremidler.

5 Digital praksis og kompetanse i SFO

Ambisjoner

- Alle ansatte i SFO har god nok kompetanse til å bruke digitale løsninger på en god måte som ivaretar barnas personvern.
- Ansatte i SFO har en reflektert og bevisst holdning til skjermbruk på SFO. Bruk av digitale verktøy i SFO skal i hovedsak være aktiviserende eller produserende.
- De ansatte i SFO kan reflektere om nettvett og digital dømmekraft sammen med barna.

Når digitale ressurser brukes i SFO, må det skje på en hensiktsmessig og forsvarlig måte, slik at det kan stimulere barn til utforskende, kreativ og skapende samhandling. SFO skal ivareta barnas sikkerhet og trygghet på nett og at regler for personvern følges ved bruk av digitale ressurser (Rammeplan for SFO).

Bruk av digitale verktøy og læringsressurser i SFO

Felles retningslinjer for skjermtid og skjermbruk vil føre til likere praksis for SFOs bruk av skjerm sammen med barna. Læringsstøttende og aktiviserende praksis sammen med barna avhenger av at personalet har tilstrekkelig digital kompetanse, og at de har tid til å gjøre gode forberedelser for aktiviteter med barna.

Kompetanse hos SFO-ansatte for å jobbe med digital dømmekraft og nettvett

For å sikre et likeverdig tilbud til barna på tvers av SFO bør ansatte i SFO ha tilgang på kompetansehevende tiltak som sikrer muligheten for en minimumskompetanse på området. Det er behov for lavterskel og lett tilgjengelige kompetansehevingstiltak som personalet kan benytte i en travel hverdag.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utarbeide tydelige retningslinjer for SFOs digitale praksis i Lillestrøm kommune.
- Opprette lavterskel læringsressurser om digital kompetanse for ansatte i SFO.

6 Den digitale grunnmuren

6.1 Digital Infrastruktur i barnehager, skole og SFO

Ambisjoner

- Den digitale infrastrukturen utvikles og forvaltes effektivt for å sikre et likeverdig tilbud i barnehager, skoler og SFO i hele kommunen.
- Alle ansatte i barnehager, skoler og SFO har grunnleggende IT-kompetanse for å kunne bruke digitale løsninger på en forsvarlig måte.
- Forvaltning av den digitale infrastrukturen er organisert slik at ansatte i skoler, barnehager og SFO får utviklet sin profesjonsfaglige digitale kompetanse.

Den digitale infrastrukturen for barnehage, skole og SFO inkluderer datanettverk, nettbrett, PC-er, digitale tavler og brukerstøtte. Denne strategien gjelder digitale enheter brukt av barn og elever, ikke ansatte.

IT-avdelingen har ansvar for innkjøp av IT-utstyr og brukerstøtte for digitale enheter til barn og elever i barnehage, skole og SFO. Regelmessig utskifting av utstyr sikrer sikkerhet, stabil drift og færre problemer for elever og ansatte, samtidig som brukerstøtten blir mer effektiv.

For å sikre økonomisk forutsigbarhet og effektiv forvaltning av IT-utstyr, må Lillestrøm kommune sette retningslinjer for antall enheter, levetid og intervaller for utskifting av enheter i barnehager, skoler og SFO.

Digitale enheter i barnehage

Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen skal støtte opp om barns læreprosesser, lek og kreativitet, samt bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Alle barnehager bør ha et minimum med digitale nettbrett og digitale skjermer som dedikeres til bruk sammen med barn. Behovene for antall enheter vil variere fra barnehage til barnehage og avhenger av barnehagens kompetanse og profil. Lillestrøm kommune mener det er behov for mer detaljert informasjon om barnehagenes behov og bruk av nettbrett, digitale skjermer og andre digitale verktøy for å sikre at alle barnehagene har like muligheter til å tilby et rikt og allsidig læringsmiljø.

Digitale enheter i skole

Lillestrømskolen trenger digitalt utstyr som gjør det mulig å oppfylle kravene i læreplanen, samt i læreplanene for forberedende opplæring for voksne (FOV) og grunnmodulen. I Lillestrømskolen skal digitale enheter være redskap for skrivning, lesing, utforsking, dybdelæring og deltakelse. Et likere tilbud av enheter på tvers av skolene i Lillestrøm vil føre til et mer likeverdig opplæringstilbud og utjevne digitale skiller mellom elevene.

Valg av digitale enheter i Lillestrømskolen skal være basert på en helhetsvurdering av drift, brukserfaringer og pedagogiske muligheter. I Lillestrøm skal elevene bruke PC eller nettbrett. Nettbrett skal benyttes på 1. - 4. trinn og PC skal benyttes for elever fra 5. trinn og ut ungdomsskolen. I voksenopplæringen skal nettbrett benyttes til elever som følger grunnmodulen og PC skal benyttes for elever i FOV. Spesialskolene trenger fleksibilitet i valg av digitale enheter beroende på varierte behov i deres elevgruppe. Spesialskolene bør ha et minimum med nettbrett og PC som dedikeres til bruk sammen med elevene. Behovene for antall enheter utover minimumsnivået vil variere ut fra sammensetning av behov i deres elevgruppe. Kulturskolen må ha fleksibilitet i valg av digitale verktøy for å ivareta bransjestandarder deres elever møter for inntak til videre studier på sine respektive områder.

Digitale enheter i Lillestrømskolen skal driftes sentralt av kommunens IT avdeling. Spørsmålet om hvorvidt alle elever skal ha tilgang til sin egen personlige enhet skal sees i sammenheng med skolenes pedagogiske bruk, og kommunens behov for effektiv og økonomisk forvaltning av IT-utstyr.

Lillestrøm kommune har ansvar for å ivareta elevenes sikkerhet og personvern når de tar i bruk digitale enheter i skolen. Lillestrøm kommune skal begrense elevenes tilgang til internett og apper ut fra elevenes alder og modenhet. Kommunen skal jevnlig vurdere, og innføre filtre som effektivt sperrer tilgang til uønsket innhold. Kripos sitt blokkeringsfilter skal brukes. Filtrene skal skjerme barn mot uønsket innhold både på enhetsnivå og på nettverksnivå slik at elevene trygt kan bruke enhetene hjemme.

Målet skal være å best mulig sikre elevene mot skadelig innhold samtidig som Lillestrøm kommune sikrer at elevene får god opplæring i digitale ferdigheter, og at digitale læremidler kan benyttes på en læringsfremmende måte.

Alle klasserom i Lillestrømskolen skal ha tilgang til digital fremvisning, enten gjennom digitale skjermer eller interaktive tavler. Valg av digital skjerm skal være basert på en helhetsvurdering av drift, brukserfaringer og pedagogiske muligheter.

Digitale enheter i SFO

Digitalt utstyr til SFO skal kjøpes inn lokalt. Alle SFO i Lillestrøm kommune skal ha et minimum antall enheter (nettbrett) dedikert til bruk med barn. Kommunen skal utarbeide felles retningslinjer for innkjøp og vedlikehold av utstyr på SFO med mål om å sikre et mer likeverdig tilbud av digitale verktøy. Det er imidlertid behov for mer informasjon om bruk av digitale enheter i SFO og hvordan bruken av digitale ressurser kan stimulere til utforskning og aktivitet.

Forvaltning og drift av infrastruktur ved hjelp av mobil brukerstøtte

I 2022 ble det etablert mobil brukerstøtte for alle skoler og barnehager i Lillestrøm kommune. Mobil brukerstøtte tilbyr teknisk support og bistår med utrulling og montering av nytt utstyr, m.m.

Ved å innføre strengere retningslinjer for antall digitale enheter i barnehager, skoler og SFO, samt en sentralisert ordning for innkjøp og utskifting av enheter, vil mobil brukerstøtte få bedre oversikt over forvaltningsbehov og vil i større grad kunne jobbe med forebyggende aktiviteter.

For å sikre en likere praksis på er det behov for en omforent rolleavklaring mellom digitalveileder i skole og mobil brukerstøtte. Det er også behov for et tydeligere mandat for mobil brukerstøttes sitt ansvar for oppfølging av barnehager og SFO.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utrede behov for valg (av type enhet) og fordeling av nettbrett, PCer og digitale skjermer i barnehage, skole og SFO
- Utrede økonomiske konsekvenser og gevinster ved å sentralisere innkjøp og flytte budsjett for digitale enheter for elever i skole og SFO og barnehagebarn til IT
- Implementere nye rutiner for innkjøp, fordeling og utskifting av maskinparken for skoler, barnehager og SFO
- Iverksette tiltak for kompetanseheving av grunnleggende digitale ferdigheter for ansatte i barnehager, skole og SFO
- Øke tilgang til mobil brukerstøtte for barnehager og SFO

6.2 Digitale løsninger og behandling av data

Ambisjoner

- Alle digitale løsninger som brukes i barnehage, skole og SFO oppfyller krav til personvern, informasjonssikkerhet og universell utforming, og forvaltes på en måte som sikrer dokumentasjonskrav og innsynsbehov.
- Det skal være høy grad av transparens i bruk og behandling av data knyttet til barn og elever. Foresatte skal enkelt kunne få innsikt i hvilke data som samles inn ved bruk av digitale løsninger, hvordan de brukes, og hvem som har tilgang.

Kommunikasjonsplattformer og administrative systemer

Barnehager, skoler og SFO skal ha mulighet til å administrere informasjon om barn og elever og ha dialog med foreldre på en sikker måte. Det er derfor nødvendig at kommunens barnehager, skoler og SFO har tilgang til godkjente oppvekstadministrative systemer som imøtekommer disse kravene.

Oppvekstadministrative systemer er primært utviklet for å håndtere administrative oppgaver som registrering av barn/elever, fravær, timeplaner, søknader, og sikker informasjonsflyt mellom barnehage, skole og SFO og foresatte. Det omfatter ikke kommunikasjonsplattformer for dialog mellom foreldre, FAU eller andre foreldredrevne grupper. Kommunen har ansvar for å tilby systemer som dekker lovpålagte oppgaver. FAU og foreldredrevne grupper er selvstendige og organiserer sin kommunikasjon uavhengig av kommunens administrative systemer.

Kommunikasjonsplattformer som brukes av FAU eller foreldregrupper skal derfor ikke være en del av det systemansvaret kommunen har.

Personvern og informasjonssikkerhet i innkjøp og bruk av digitale tjenester

Den teknologiske utviklingen innebærer at skoler og barnehager i langt større grad enn tidligere kjøper inn og bruker digitale løsninger og systemer som behandler opplysninger om barn og elever. Barn har et særlig krav på beskyttelse etter personvernforordningen.

I løpet av høsten 2023 har Lillestrøm kommune iverksatt flere tiltak for å heve kompetansen om personvern for ansatte i skole og PPA:

- Personvern og informasjonssikkerhet som tema på nettverkssamlinger for skolenes digitalveileder.

- Kurs i personvern og informasjonssikkerhet for PPAs ansatte.
- Personvern og informasjonssikkerhet som tema på seminar for rektorene, med innleid kursholder.
- Etablering av en læringsressurs om personvern som er tilgjengelig for skolene.

Det er viktig å videreføre og utvide disse tiltakene slik at Lillestrøm kommune hever kompetansen om personvern for alle ansatte i barnehager, skoler og SFO. Det er også behov for å øke kompetanse om barnehagenes, skolenes og SFO-enes ansvar for innkjøp og bruk av digitalt utstyr og at IT får en tydeligere rolle i innkjøp av slikt utstyr.

Alle digitale enheter som benyttes i barnehage, skole og SFO skal ha installert sikkerhetsløsning som beskytter mot hackerangrep, skadevare, spionvare og annen uautorisert tilgang. Dette kommer i tillegg til eksisterende tiltak som identitetskontroll, MDM-løsninger og multifaktorautentisering. For å sikre et likeverdig og trygt digitalt miljø for alle brukere, skal samme sikkerhetsstandard gjelde for alle digitale enheter som har tilgang til eller lagrer persondata, uavhengig av brukerrolle eller type maskinvare.

Trygg dialog, dokumentasjon og deling av data om barn og elever

Lillestrøm kommune skal tilrettelegge for å bruke digitale løsninger som styrker samarbeid med foreldre, dokumenterer dialog og samtidig gir bedre informasjonssikkerhet og personvern. Det skal være enkelt for foreldre å be om innsyn i hvilke personopplysninger som Lillestrøm kommune har lagret om barn og elever i kommunen.

Lillestrøm kommune har ansvar for å sikre at data om barn og elever behandles og deles på en forsvarlig måte. For å få til dette er det avgjørende at Lillestrøm kommune tar i bruk og er pådriver for bruk av digitale fellesløsninger, felles formater og avtaler som sikrer bedre datakvalitet og trygg deling av data.

Barns, elevs og foresattes personvern skal være et overordnet prinsipp i digitaliseringen, og informasjon om hvilke personopplysninger som brukes av digitale løsninger skal være enkelt tilgjengelig for foreldre og barn. Det skal etableres personvernerklæringer for skoler og barnehager som på en enkel og tydelig måte gir informasjon om foresattes mulighet for innsyn og sletting av persondata som ligger lagret på eller via barnas digitale enheter. Dette er avgjørende for å sikre tillit, gjennomsiktighet og kontroll over digitale spor, og vil være i tråd med retten til innsyn og retten til å bli glemt slik den er nedfelt i GDPR.

Tiltak

Lillestrøm kommune vil:

- Utarbeide personvernerklæringer for skole og barnehage.
- Kvalitetssikre innkjøp av digitalt utstyr i barnehager, skoler og SFO
- Styrke kommunens opplæringstilbud om personvern og informasjonssikkerhet for barnehager, skole og SFO
- Tilrettelegge for at barnehager, skoler og SFO etablerer gode organisatoriske tiltak for ivaretagelse av barnas personvern ved bruk av digitale løsninger og systemer
- Utrede kulturskolens behov for administrativt system som ivaretar sikker dialog med elever og foreldre

7 Referanser

NOU 2024: 20. (2024). Det digitale (i) livet – Balansert oppvekst i skjermenes tid. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-20/id3073644/>

Utdanningsdirektoratet. (2017a). Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeverk/rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/2.1-digitale-ferdigheter/>

Utdanningsdirektoratet. (2017b). Rammeplan for barnehagen. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/arbeidsmater/digital-praksis/>

Utdanningsdirektoratet. (2021). Rammeplan for SFO. Hentet fra <https://www.udir.no/utdanningslopet/sfo/rammeplan/>

Utdanningsdirektoratet. (2022). Digitalisering gir bedre muligheter for læring. Hentet fra <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/digitalisering-i-grunnopplaringen-bedre-muligheter-for-laring/>

Utdanningsdirektoratet. (2024a) Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digital kompetanse. Hentet fra: <https://www.udir.no/contentassets/25dc2555d1be45bd8ed6d1adb00b094f/24-06-03-pfdk-rammeverk-2.0.pdf>

Utdanningsdirektoratet. (2024b). Råd for god digital praksis og skjermbruk i skolen. Hentet fra: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/digitalisering-skole/rad-for-god-digital-praksis-og-skjermbruk-i-skolen/>

